

KANDIDAT

9501

PRØVE

REL118 1 Hinduisme, buddhisme og islam

Emnekode	REL118
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	13.12.2018 09:00
Sluttid	13.12.2018 13:00
Sensurfrist	04.01.2019 00:59
PDF opprettet	18.10.2019 10:27
Opprettet av	Digital Eksamen

REL118 H-18 generell informasjon**Emnekode:** REL118**Emnenavn:** Hinduisme, buddhisme og islam**Dato:** 13.12.2018**Varighet:** 4 timer**Tillatte hjelpemidler:** Ingen**Merknader:** Velg enten HELE oppgave en, eller hele oppgave to.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

Velg ett alternativ Ja Nei

Besvart.

1 REL118 H-18 Velg ENTEN hele oppgave 1, ELLER hele oppgave 2**Velg enten hele oppgave 1 eller hele oppgave 2.**

Begge de alternative oppgavene har to deler som begge må få karakteren E eller bedre for at den samlede karakteren skal bli E eller bedre. I den første delen skal du svare med en «lengre» tekst som vil telle 2/3 av karakteren. I den andre delen skal du svare på 2 av 3 «korte» oppgaver. Denne delen vil telle 1/3 av karakteren.

Oppgave 1.

- A. Gjør rede for etikk og religiøse krav i islam med særlig vekt på hva den etiske/moralske praksisen har å si for hva som skjer med en muslim etter døden. Gjør rede for hinduisk etikk og moral med særlig vekt på hva den etiske/moralske praksisen har å si for hva som skjer med en hindu etter døden. Drøft eventuelle likheter og forskjeller mellom islam og hinduisme når det gjelder konsekvenser av etikk og religiøse krav for etterlivet.
- B. Svar kort på 2 av de 3 oppgavene:
- Gjør kort rede for forskjellene mellom «nirvanisk» buddhisme, «karmisk» buddhisme og «magisk» buddhisme?
  - Hva er reformbuddhisme eller protestantisk buddhisme? Gi et par eksempler på buddhistiske grupper i Norge som kan sies å være del av reformbuddhismen.
  - Gjør kort rede for de hellige bøkene i islam.

Oppgave 2.

- A. Gjør kort rede for noen av de mest vanlige typene av ritualer i islam, hinduisme og buddhisme. Velg så ett sentralt ritual eller én ritualtype fra hver av de tre religionene og beskriv disse tre mer inngående. Hva er det ved hvert av de tre ritualene eller ritualtypene som viser noe sentralt og karakteristisk ved religionen de hører til i?
- B. Svar kort på 2 av de 3 oppgavene:
- Hva er det mest sentrale læreinnholdet i islam? Her skal du svare med korte overordnede betegnelser (eks.: troen på + ett eller et par ord) og noen få utdypende setninger for hver av disse betegnelse.
  - Hva er grunnleggende likt læreinnhold i hinduisme og buddhisme? Her skal du svare med korte overordnede begrep (eks.: troen på + ett eller et par ord) og noen få utdypende setninger for hver av disse begrepene.
  - Beskriv kort den største buddhistiske gruppa i Norge som ikke er etnisk norsk (bl.a. opphavsland, hvilken hovedretning av buddhisme, samlingssted / lokaler, religiøse lederroller) og den største ikke-etnisk norske hinduiske gruppa i Norge (bl.a. opphavsland, hvilken hovedretning av buddhisme, samlingssted / lokaler med mer, religiøse lederroller).

Skriv ditt svar her...

Konsekvenser av etikk og religiøse plikter for muslimer og hinduer

Islam

Haditene er en av islams hellige bøker, som omhandler Muhammads liv. I Hadithene står det detaljert beskrevet hva muslimer skal gjøre i gitte situasjoner. Dette gir visse handlingsmønstre og religiøse plikter. Eksempler på dette er spiseforeskrifter, hygieneregler, bildeforbud, bluferdighetsoppfordringer og informasjon om de fem søylene.

Muslimer kan ikke spise gris f.eks., dette er haram. Videre er en av de værste syndene, som får verst konsekvenser, å ikke vaske seg ordentlig etter å ha gått på do, etter en kvinne har hatt mensturasjon eller etter samleie. Islam har et bilde- og statueforbud. Spesielt viktig er dette i forhold til å avbilde gud eller Muhammad. Bilder av personer er i dagens samfunn nesten umulig, med tanke på pass osv. Hadithene forteller at det er greit for barn å leke med dukker, for det gjorde Muhammads yngste kone Aisha. Håndhevingen av forbudet varierer. Ved bluferdighet menes tildekking, og sikter spesielt til hijab for kvinner. Det sies av kvinner skal belønnes i etterlivet for å ha dekket seg til. Det gjøres til ære for sin gud. Til slutt har en de fem søylene, det som sies å holde islam

oppe. Det er henholdsvis 5 handlinger: å si trosbekjennelsen, å be fem ganger om dagen, å delta i fastemånedens Ramadan, å dra på pilgrimstur til Mekka minst én gang i livet (dersom man har råd) og å betale veldedighetsavlat som er en viss prosent av ens inntekt.

Det er individuelt hvordan og hvorvidt muslimer praktiserer disse religiøse pliktene. I dagens vestlige samfunn kan ofte det religiøst rette komme i konflikt med det som er ansett som menneskelig godt. I den forbindelse har foreleser Levi utarbeidet det han kaller rett/godt typologien. A) Rett = godt vil si at en gjør det rette, og dette er også det gode. B) Rett over godt innebærer at det rette ikke nødvendigvis er godt, og at en derfor velger å enten gjøre det eller ikke. Hvis en ender med å ikke utføre sine plikter, fører det til dårlig samvittighet, frykt eller skam. C) Hvis godt = rett velger en å tolke koranvers/hadither liberalt og sette det inne i en moderne setting, for å få det rette til å samsvare med det gode. D) Om godt kommer over rett, har en ofte en eklektisk fremgangsmåte og velger konsekvent ut de koranvers/hadither som passer og skylder f.eks. på at enkelte ting er foreldet.

Poenget med denne typologien, er hvordan muslimer ser på konsekvenser av å følge etikk og plikter. For å klargjøre skal vi se nærmere på alternativ B, og bruke kjønnsroller som eksempel. Enkelte hevder at spesifikke koranvers sier en mann har rett til å slå sin kvinne. I følge B) vil dette i så fall bli det rette, men det er ikke det gode. Dersom en kvinne allikevel velger å bli og være lydige hos sin mann, er dette fordi hun har et evighetsfokus. Dersom hun klarer å stå i det, vil hun bli belønnet etter livet på jorden er ferdig. Enkelte mener at jo verre man har det her, jo bedre får man det senere. Den indre konflikten en har med seg selv om å følge religiøse regler eller ei, kalles den store jihad blant muslimer. Dette gjelder også kvinners kvaler med å adlyde mennene sine.

Muslimer tror at livet på jorden er eksamen, og engler skriver ned alt det gode og vonde de gjør her. I døden og dommedag må de stå til ansvar for

sine handlinger for Allah. Handlingene veies opp i en vektskål, og de mest med gode handlinger kommer til paradiset, men de med mest dårlige handlinger må til helvete. Gode handlinger vil i tilfelle være å ha fulgt guds vilje, gitt i religiøse plikter gjennom Hadither og Koranen. For syndere gjør dødsøyeblikket vondt, og en blir torturert i graven mens en blir utspurt når de venter på dommedag. Gode muslimer blir ikke torturert under avhøret. I graven kan man se enten til paradiset eller helvete, alt etter hvor en skal. Blir en sendt til helvete, venter en evighet med tortur. Torturen er forskjellig ut i fra sine synder. Det er først og fremst ikke-muslimer som må tilbringe evigheten i helvete, dårlig muslimer må være der en stund men kan komme til paradiset når de er rensket for sine synder. I paradiset er alt fint og flott, med god mat og 72 jomfruer. En kan imidlertid se ned til helvete, og se mens ens kjære og kjente blir torturert. Dette er noe de fleste muslimer gruer seg til. Muslimer utfører derfor religiøs praksis og etiske handlinger for å unngå evigheten i helvete.

Hinduisme

Hinduismen har en syklisk verdensforståelse, og mener at guden Brahma skaper tidsykluser og trekker dem tilbake, i det uendelige. Mennesker gjennomgår en rundgang av gjenfødelser, kalt samsara. I samsara er det atman, menneskesjelen, som blir født om igjen og om igjen. Karma, dvs. konsekvensene av dine handlinger, bestemmer hva du blir i det neste liv. F.eks: mennesker, dyr, plante e.l. For hver nye fødsel kommer en enten nærmere eller lenger bort i fra Moksha (frelse). Moksha er ikke et sted, men heller en tilstand. Det defineres heller ut i fra hva det *ikke* er, enn hva det er. Det er fritak fra flere gjenfødsler. Karma forurensar og holder atman igjen i samsara. Derfor er det viktig å utføre gode handlinger, så en kan bli gjenfødt i en bedre posisjon og forbedre sine sjanser til å oppnå frelse.

Frelse for hinduer er å forene atman, sjelen, med Brahman, den upersonlige, gudommelige kraft som gjennomsyrrer alt i verden. Veien til frelse kan skje på tre måter. Erkjennelsesdisiplin, hvor en oppsøker en

lærer (ofte munk) som viderefører sin kunnskap og meditasjonsteknikker til eleven. Man kan selv velge lærer fordi alle lærer bort forskjellig. Det opprettes et tett, kjærlig bånd mellom lærer og elev. Handlingsdisiplinen går ut på å følge regler og plikter, ofte er dette for presteklassen. Man lærer å lese og resitere sanskrit. Den siste veien er hengivelsesveien og baserer seg fullt og helt på ens hengivenhet og kjærlighet til en spesiell gud, som en ofrer og ber til. Vanligeste gudene å tilbe er Vishnu (ca. 70%), Shiva (ca. 30%) eller Durga (ca. 2%).

Etikk for hinduer er separert i to klasser: fellesetikk og klasseetikk. Fellesetikken er grunnleggende for gode liv, og er prinsipper som ikke-vold. Videre er det hinduistiske samfunnet delt i 4 klasser (Varna): presteklassen, krigerklassen, handels- bonde- og håndverkerklassen, og tjenerklassen. Hver klasse har tildelt spesielle plikter. F.eks. skal tjenerklassen tjene de andre klassene. Dersom det oppstår konflikt mellom fellesetikken og klasseetikken, har klasseetikken forrang. Dette ser vi f.eks. ved at krigersklassen plikter går i mot prinsippet om ikke-vold. Krigere kan allikevel drepe eller såre, fordi dette hører til deres klasseplikt, uten at de får dårlig karma av det.

Likheter og forskjeller

Både muslimer og hinduer tror på at dårlige handlinger som trosser deres etikk og plikter, gir dårlige konsekvenser. Dog er de uenige i hva disse konsekvensene medfører. Hinduer tror ikke på paradiset eller helvete på samme måten som muslimer gjør. De tror ikke på paradiset som et sted, men heller som en tilstand. Et annet fellestrekk er deres tro på sjelen, som både har levd før og skal leve etter livet på jorda. Men igjen er det uenigheter i hva som skjedde før og skal skje etterpå. Det klareste skillet mellom religionene går på troen om gjenfødelse i hinduismen, som ikke finnes i islam. Islam har heller intet begrep om frelse. De mener man ikke trenger frelse for å komme i kontakt med gud, og paradiset er ikke frelse i samme forstand, med et evigvarende sted.

Tre forskjellige typer buddhisme

Nirvansk buddhisme handler i stor grad om tanken om nirvana. For theravada buddhister vil målet med livet og transmigrasjon være nirvana, frelse. For Mahayana og Vajrayana buddhister vil målet i større grad være å bli en bodhisattva. Bodhisattvaer er mennesker, ofte munkar, som står på randen til å oppnå frelse men som blir igjen i livet for å hjelpe andre på veien.

Karmisk buddhisme har større fokus på karma- tanken, altså det som påvirker ens gjenfødelse. I buddhisme er tanke og motiv viktigere enn konsekvenser av en handling. Fordi Buddha vektla viljen - en kan ville det gode. Gode tanker og sann innsikt vil gi god karma.

Magisk buddhisme tenker også mye på konsekvenser, men ikke i gjenfødselsyklusen som sådan. Denne retningen vil unngå onde handlinger, for å få et best mulig resultat i det livet en lever nå.

De hellige bøkene i Islam

De to viktigste bøkene i islam er Hadith og Koranen.

Hadith/hadithene er en samling beretninger om Muhammad og hans liv og gjerninger. Muhammad er Allahs siste profet, og han levde en fullkomment liv. Derfor er han et forbilde for muslimer. Hadithene forteller muslimere meget detaljert hva de skal gjøre i gitte, spesifikke settinger. En hadith sier hvilken fot en skal trå inn med først når en skal på toalettet, f.eks. Det er allikevel en viss mangel på hadither for nymoderne problemer. Det er i hadithene en finner beskrivelser om hva som skjer etter døden. Hadithene har størst betydning for sunnimuslimer, og ikke like stor betydning for Sjia.

Koranen er boken Allah åpenbarte for Muhammad. Det betyr at Muhammad er et sendebud og profet som har mottatt en bok. Koranen har autoritet religiøs betydning, og også en historisk verdi. Koranen omfatter hvordan muslimer skal leve gode liv og følge guds vilje.

Koranen skal egentlig kun leses på arabisk.

I tillegg finnes det en bok, Sira, som en biografisk samling om Muhammads liv.

Besvart.